

Notitie

Contactpersoon Bart de Jong

Datum 31 januari 2014

Kenmerk N001-1212535BJQ-evp-V05-NL

Watertoets Nieuwbouw Randweg 116 te Alblasserdam

1 Inleiding

Aan de Randweg 116 te Alblasserdam is momenteel een verouderde boerderij gelegen, die in eigendom is van de woningcorporatie Woonkracht10. De opdrachtgever heeft de wens om deze boerderij te verbouwen tot een woonzorgboerderij. Daarvoor zal het huidige pand verbouwd worden, en zal een forse aanbouw geplaatst worden op het perceel behorend bij de boerderij. Daarmee past de voorgenomen activiteit niet binnen het bouwvlak in het vigerende bestemmingsplan. Om via een omgevingsvergunning aanvraag af te kunnen wijken van het vigerende bestemmingsplan, dienen een aantal milieuonderzoeken uitgevoerd te worden. In deze notitie staan de wateraspecten in het plangebied centraal. Het plangebied is weergegeven in figuur 1.1

Figuur 1.1 Plangebied te Alblasserdam [rood omkaderd]

1.1 Watertoetsprocedure

Conform het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient voor ruimtelijke plannen de watertoetsprocedure te worden doorlopen. Sinds 2003 is de watertoets wettelijk verplicht voor alle nieuwe ruimtelijke plannen en besluiten.

Met het doorlopen van de watertoets vindt vooroverleg plaats tussen de initiatiefnemer en de waterbeheerder en worden afspraken gemaakt over relevante wateraspecten in het te ontwikkelen plan. Het waterschap Rivierenland ziet erop toe dat de watertoets correct wordt toegepast.

De watertoets heeft drie doelen

1. Voorkomen dat (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen negatieve effecten hebben op het (lokale) watersysteem. Dit wordt beschouwd als het belangrijkste doel
2. Indien (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen desondanks toch negatieve effecten veroorzaken, dan kunnen mitigerende en / of compenserende maatregelen direct in de planvorming worden meegenomen. Als algemene regel geldt dat mitigerende maatregelen de voorkeur hebben boven compenserende maatregelen
3. Voor elk ruimtelijk plan gaat het waterschap na of bestaande waterknelpunten kunnen worden opgelost en of er kansen zijn voor het realiseren van een veerkrachtig, robuust en veilig watersysteem

1.2 Leeswijzer

De relevante beleidsaspecten voor deze komen in hoofdstuk 2 aan bod. Hoofdstuk 3 gaat in op de beschrijving van het plangebied en hoofdstuk 4 richt zich specifiek op de waterhuishouding van de locatie.

2 Waterbeleid

2.1 Europa en Nederland

Vierde nota waterhuishouding

De Vierde Nota waterhuishouding heeft als doelstelling om een veilig en bewoonbaar land te hebben en te houden en het in stand houden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen. Uiteraard moet hiermee een duurzaam karakter gewaarborgd worden.

De Vierde Nota waterhuishouding zet voor stedelijk gebied in op het vergroten van de (be)leefbaarheid van het water en het afkoppelen van hemelwater.

Adviescommissie Waterbeheer 21^e eeuw

Om problemen in waterkwaliteit en waterkwantiteit te bestrijden, is de Adviescommissie Waterbeheer 21^e eeuw met het concept van het vasthouden, bergen en afvoeren gekomen. Met het vasthouden van water wordt geanticipeerd op de klimaatverandering, stijging van de zeespiegel, daling van de bodem en verstedelijking.

Nationaal bestuursakkoord water - Actueel (NBW-Actueel)

Het NBW-Actueel (2008) is een actualisatie van het NBW uit 2003. Dit bestuursakkoord is meer afgestemd op de meest recente klimaatscenario's van het KNMI. In verschillende beleidsregels is vastgelegd dat (stedelijke) watersystemen met een urgente opgave, zowel op kwantitatief als kwalitatief gebied, voor 2015 op orde moeten zijn. Stedelijke gebieden met minder urgente knelpunten moeten de zaken voor 2027 op orde stellen.

In het NBW-Actueel is de afspraak gemaakt om de afwateringssystemen op orde te brengen, waardoor het afwateringssysteem wordt getoetst aan de geldende inundatienormen. Vanuit het NBW-Actueel is ook een trits met betrekking tot de waterkwaliteit geformuleerd: schoonhouden, scheiden en schoonmaken. Het water dient op de eerste plaats schoongehouden te worden, dit kan door het scheiden van waterstromen. Wanneer dit beide niet mogelijk is, dient het water te worden gezuiverd.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Het waterkwalitatieve deel van het watersysteem moet op orde worden gebracht volgens de Kaderrichtlijn Water (KRW) - doelstellingen. De doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) richten zich voornamelijk op de waterkwaliteit en de ecologische toestand van watersystemen en gelden voor alle waterlichamen binnen Europa.

Voor de waterlichamen is in 2009 een maatregelenprogramma gepresenteerd. Voor de uitvoering hiervan geldt een resultaatverplichting in het jaar 2015. Het is voor de meeste waterlichamen nog onduidelijk welke waterkwaliteit als maatgevend wordt gesteld.

De KRW stelt dat de waterkwaliteit er in ieder geval niet op achteruit mag gaan (het zogeheten 'stand still' beginsel). Vaak hanteert het waterschap een beleidsvisie met betrekking tot het realiseren van een goede (ecologische) waterkwaliteit, dat is gebaseerd op de KRW.

2.2 Provincie

Waterplan 2010-2015

De provincie Zuid-Holland is een waterrijke provincie. De effecten van klimaatverandering en de druk op de beschikbare ruimte nemen de komende decennia verder toe. De bescherming tegen overstromingen blijft prioriteit nummer één en zal de komende jaren gecompliceerder worden als gevolg van de bodemdaling en zeespiegelstijging. Daarnaast zet de provincie in op het verbeteren van de ecologische toestand van het grond- en oppervlaktewatersysteem. De kernopgaven die tot en met 2015 worden gehanteerd zijn de volgende:

- Het waarborgen van de waterveiligheid
- Realiseren mooi en schoon water
- Ontwikkelen duurzame (zoet) watervoorziening
- Realiseren robuust & veerkrachtig watersysteem

2.3 Regionaal en lokaal beleid

Waterplan Rivierenland en Alblasserdam

Het doel van het waterplan is het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie van gemeente en waterschap op integraal en duurzaam waterbeheer in Alblasserdam. De benodigde activiteiten om integraal en duurzaam waterbeheer te realiseren worden opgenomen in de uitvoeringsprogramma's van de gemeente Alblasserdam, waterschap Rivierenland en andere betrokkenen. De gemeente en het waterschap hebben hiervoor de volgende concrete doelen genoemd:

- Het ontwikkelen van een lange termijn visie én korte termijn doelstellingen voor waterbeheer
- Afspraken maken over taken en verantwoordelijkheden voor het realiseren van de wateropgaven
- Duurzaam waterbeheer beter verwerken in de gemeentelijke planvormen
- Het betrekken van belangengroepen en burgers bij water in de gemeente

Specifiek voor deze watertoets zijn er de volgende aandachtspunten:

- Voor projecten tussen de 500 en 1.500 m² wordt de toename van verharding bij voorkeur via een 'waterbank' geregeld zodat compensatie van open water gegarandeerd blijft. Bij een waterbank betaalt een ontwikkelaar een bepaald bedrag aan het waterschap, dat wordt gebruikt voor een groter compensatieproject. Hiermee wordt de toename aan verharding afgekocht
- Bij projecten met meer dan 1.500 m² toename aan verharding moet de compenserende waterberging binnen het plangebied gerealiseerd worden
- Bij de herziening van bestemmingplannen is het wenselijk dat de functie van water en dubbelgebruik van water met groen, landbouw, recreatie en andere functies aangegeven wordt

- Het waterplan met de daarin geformuleerde maatregelen en streefbeelden moet sturend worden voor de (toekomstige) waterparagrafen¹

De drempel van 500 m² aan extra verhard oppervlak wordt echter niet binnen dit plangebied overschreden, waardoor compensatie niet noodzakelijk is.

3 Plangebied

3.1 Inleiding

Op het perceel aan de Randweg 116 te Alblasserdam is momenteel een verouderde boerderij gelegen, in eigendom van de woningcorporatie Woonkracht10. De opdrachtgever heeft het voornemen om de boerderij te verbouwen tot een woonzorgboerderij. Daarvoor zal het huidige pand verbouwd worden en zal een aanbouw geplaatst worden op het perceel behorend bij de boerderij.

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan krijgt het plangebied nu een andere functie. Hierdoor wordt de nieuwe ontwikkeling tot woonzorgboerderij mogelijk gemaakt.

De bestemmingen die binnen het plangebied mogelijk worden gemaakt, zijn:

- Woon en zorgdoeleinden
- Parkeren
- Groenvoorzieningen
- Water

De voorgenomen ontwikkelingen (en bestemmingen) binnen het plangebied hebben mogelijk invloed op de waterhuishouding en/of de afvoer van hemelwater in het plangebied.

De toekomstige situatie van het plangebied is te zien op figuur 3.1.

¹ Bron: Waterplan Alblasserdam / Rivierenland

Figuur 3.1 Toekomstige situatie plangebied (bron: Abrahamse De Kock Architecten)

3.2 Verkeersdoeleinden

Het plangebied wordt ontsloten via de Staringstraat, vervolgens de Vondellaan en daarmee op de Randweg in Alblasserdam. De ontwikkeling van woon- en zorgdoeleinden binnen het plangebied zorgt er tevens voor dat er motorvoertuigen worden geparkeerd en gemanoeuvreed. Hiervoor wordt binnen het plangebied een nieuw parkeerterrein aangelegd. Bij het afkoppelen van (grote) verharde oppervlakken die voor verkeersdoeleinden zijn bestemd (parkeerplaatsen, wegen en dergelijke) moet er mogelijk een filter of zuiverende infiltratievoorziening worden geplaatst. Dit is gewenst vanuit het beleid van het waterschap Rivierland. Dit voorkomt vervuiling van het oppervlaktewater.

Omdat er voor de toekomstige ontwikkelingen een gescheiden rioolstelsel moet worden aangelegd, wordt een zuiverende voorziening voorgesteld. De gemeente mag hierin haar eigen beleid voeren. Bij voorkeur worden berm- of bodempassage toegepast, omdat dit een robuustere oplossing is dan (lamellen)filters.

3.3 Woondoeleinden

Het plangebied wordt voornamelijk gebruikt voor woon- en zorgdoeleinden. Negatieve effecten als gevolg van deze functietoekenning op de waterkwaliteit in het plangebied worden niet verwacht.

3.4 Groenvoorzieningen

Binnen het plangebied worden er diverse groenvoorzieningen bestemd. Hemelwater kan hier direct in de bodem infiltreren (zodat het kan worden opgenomen door de aanwezige vegetatie) of vrij afstromen richting het oppervlaktewater.

3.5 Toename verhard oppervlak

Als gevolg van de voorgenomen bestemmingen binnen het plan en de daarmee samenhangende ontwikkelingen, neemt het verhard oppervlak niet significant toe ten opzichte van de bestaande situatie. De onderstaande tabel (3.1) toont het aantal vierkante meters ten opzichte van de ontwikkelingen binnen het plangebied. Deze gegevens zijn afkomstig van de plantekening van Abrahamse De Kock architecten.

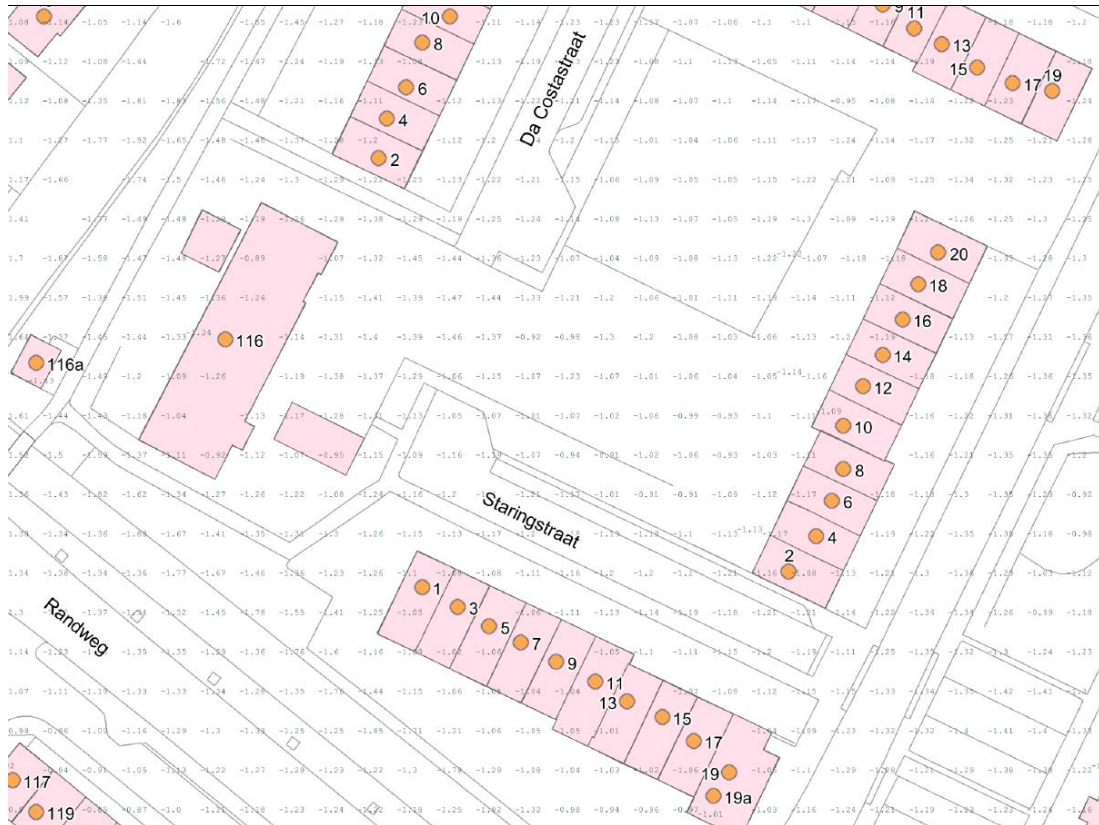
Tabel 3.2 Toekomstige situatie in m² binnen het plangebied

	m ²	Percentage
Bebouwd (incl berging en tuinschuur)	835	42,1%
Overig verhard oppervlak	875	44,1%
Onverhard	275	13,8%
Totaal	1.985	100%

4 Waterhuishouding

4.1 Waterpeil, drooglegging en ontwateringdiepte

Het plangebied is gelegen ten zuiden van de kern Alblasserdam. In het peilgebied waarbinnen het plangebied (blokweer) valt wordt een streefpeil gehanteerd van circa NAP -2,00 m. Hiermee heeft het plangebied voldoende drooglegging (zie hoogtekaart op figuur 4.1). De drooglegging is het verschil tussen het waterpeil en het maaiveld. De maaiveldhoogte binnen het plangebied varieert van NAP -1,1 m tot -1,4 m.

Figuur 4.1 Hoogtekaart plangebied (bron: www.ahn.nl)

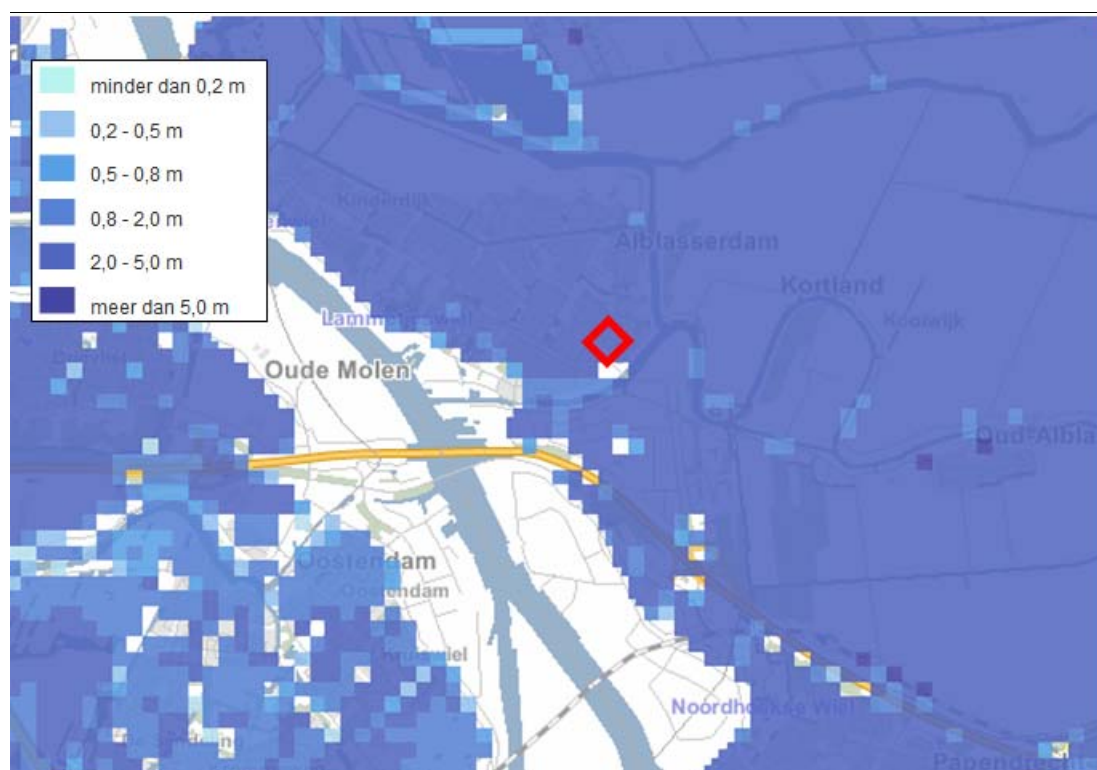
In de peilgebieden zorgt regenwater voor de grootste aanvoer van water. Een deel van het regenwater wordt via het verhard oppervlak afgevoerd naar de rioolwaterzuivering; veel van het regenwater wordt via natuurlijke ontwatering, drainage en overstorten op open water geloosd. Een andere bron van aanvoer zijn de inlaten vanuit de Alblas die in de zomer open worden gehouden om het water in de peilgebieden op peil te houden en om de waterkwaliteit te verbeteren.

Het water wordt afgevoerd via verdamping en via het gemaal (peilgebied Blokweer, peilgebied Ruigenhil) of verlaat de gemeente via een stuw (Vinkenspolder). De bodemopbouw ter plaatse wordt voornamelijk gekenmerkt door klei- en veenresten. Dit maakt het gebied minder geschikt voor infiltratie. De grondwaterstand bevindt zich gemiddeld op NAP -1,50m².

² Bron: TNO Dinoloket, peilbuis B38C0856

4.2 Waterveiligheid

Het plangebied heeft een maaiveldhoogte dat varieert van NAP -1,1 m tot -1,4 m³. Omdat het plangebied relatief laag is gelegen achter de waterkering, zal het plangebied bij een dijkdoorbraak overstromen. Op figuur 4.2 is de overstromingsdiepte te zien in het geval de primaire waterkering bezwijkt. Duidelijk wordt dat het plangebied tot circa een meter onder water kan komen te staan. Echter, de kans hierop is klein, gezien het feit dat de primaire waterkering een faalkans heeft van 1 op 2.000.⁴

Figuur 4.2 Overstromingsdiepte plangebied (rood omkaderd) (bron: Risicokaart.nl)

4.2.1 Waterkering

Ten zuiden van het plangebied loopt een regionale kering. Deze is in beheer bij het waterschap Rivierenland. Het beoordelingsprofiel hiervan ligt niet in het plangebied, waardoor er bij bouwwerkzaamheden geen rekening mee hoeft te worden gehouden.

³ Bron: AHN.nl (AHN2)

⁴ Bron: Waterwet

4.2.2 Waterkwaliteit en Riolering

Binnen het plangebied ligt een hoofdriolering. De gemeente heeft aangegeven dat de nieuwbouw moet worden voorzien van een gescheiden riolering. In de nieuwe bebouwing binnen het plangebied mogen dan geen uitlopende bouwmaterialen worden toegepast, om diffuse verontreiniging van het water en de waterbodem te voorkomen. Dit staat vermeld in het beleid van de provincie en het waterschap. Afvalwater dat afkomstig is van de (zorg)woningen wordt afgevoerd naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI).

Binnen het plangebied is het de noodzaak om zoveel mogelijk dakoppervlak aan te sluiten op het oppervlaktewater via een gescheiden rioolstelsel. Eventueel kan er voor worden gekozen het hemelwater vast te houden (met behulp van vegetatiedaken) of te laten infiltreren in de bodem (bijvoorbeeld door middel van infiltratiekratten).

Uitgangspunt is dat het te lozen hemelwater geen significante verslechtering van de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater mag veroorzaken en emissie van vervuilende stoffen op het oppervlaktewater waar mogelijk wordt voorkomen. Door bijvoorbeeld:

- *Duurzaam bouwen*
- *Het toepassen berm- of bodempassage*
- *Toezicht en controle tijdens de aanlegfase ter voorkoming van verkeerde aansluitingen*
- *Juridische verankering van de particuliere verantwoordelijkheden (vergunningverlening)*
- *Handhaving tijdens de beheerfase ter voorkoming van verkeerde aansluitingen (bijvoorbeeld middels controleputjes op de erfgrens)*
- *Het regenwaterriool waar mogelijk (onder verhang) met de uitlaat boven de waterspiegel aanleggen (vermijden van 'verdronken' stelsels)*
- *Adequaat beheer van straatoppervlak, straatkolken en zakputten (straatvegen en kolken / putten zuigen)*
- *Het toepassen van duurzaam onkruidbeheer*
- *De bewoners, gebruikers en beheerders voor te lichten over de werking van de riolering en een juist gebruik hiervan*
- *Het vermijden van vervuilende activiteiten op straat zoals auto's wassen en repareren en chemische onkruidbestrijding*

Daar waar ondanks de zorgplicht en de preventieve maatregelen het te lozen hemelwater naar verwachting een aanmerkelijk negatief effect heeft op de oppervlaktewaterkwaliteit, kan in overleg met gemeente en waterschap gekozen worden voor aanvullende voorzieningen, een verbeterd gescheiden stelsel of aansluiten op het gemengde stelsel.

4.3 Bestemmingen wateraspecten

Het bestemmingsplan voor deze locatie wordt niet aangepast. Om de ontwikkelingen mogelijk te maken wordt er afgeweken van het vigerende bestemmingsplan door middel van een omgevingsvergunningaanvraag.

5 Conclusie

Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen worden woonfuncties gecombineerd met zorgfuncties in het plangebied mogelijk gemaakt. Zoals aangegeven in deze waternotitie zal het verhard oppervlak niet significant toenemen binnen het plangebied. De drempel van 500 m² aan extra verhard oppervlak wordt immers niet overschreden, waardoor compensatie niet noodzakelijk is. Daarnaast hebben de ontwikkelingen hebben geen schadelijk effect op de kwaliteit van het grond- en of oppervlaktewater.